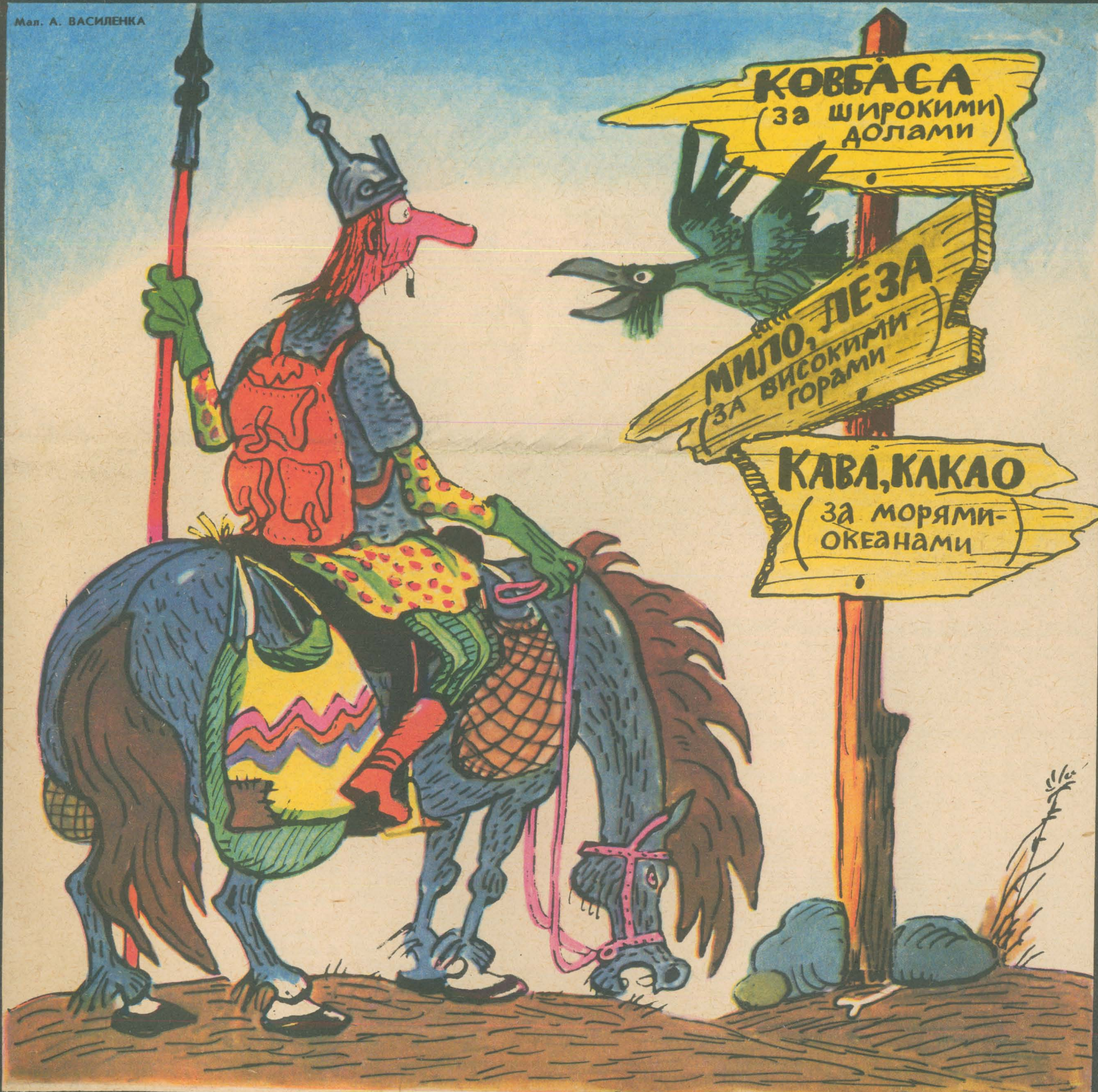

ISSN
0132-4462
1989 БЕРЕЗЕНЬ №6

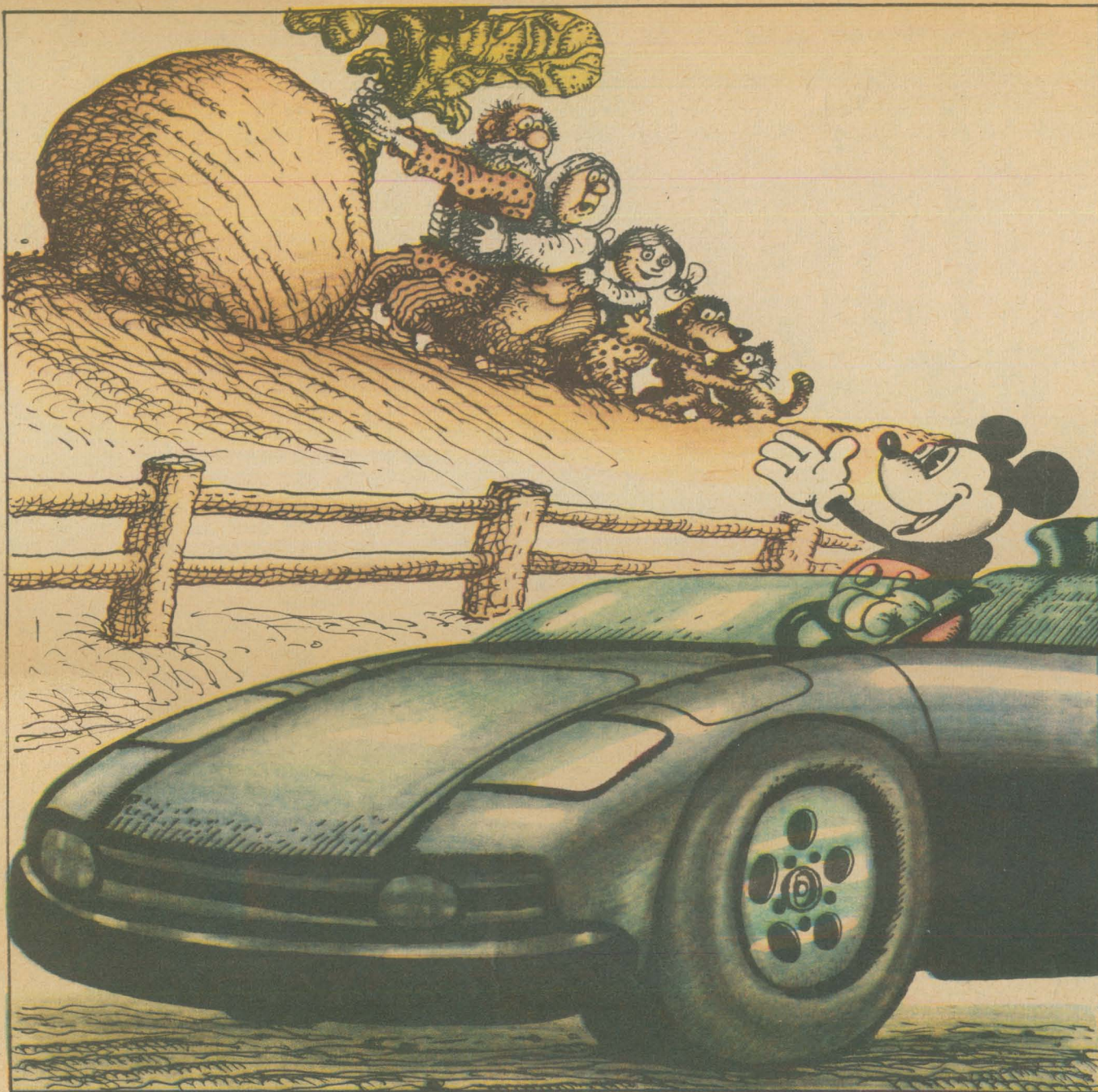
Перець

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

— Поспішай, витязю! Бо тут перед тобою вже тридцять три богатирі проїхали.

— Хеллоу! Як ви дивитеся на те, щоб створити спільне підприємство?

ТЕЛЕГРАФНЕ
перця
АГЕНТСТВО

КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ АЕРОФЛОТУ!

ЧЕРКАСЬКА область. (Кор. ТАП). Довго думали у смт Лисянці жителі вулиці Чкалова над тим, чому саме їм'ям легендарного льотчика названо їхню вулицю. Сам Валерій Павлович ніколи у Лисянці не був. А потім — вулиця, названа на його честь, далеко не з краєвих у селищі: після дощів вона на кілька місяців перетворюється на гігантську водойму.

Найвірогідніше припущення зробив один із старожилів цієї вулиці тов. Нікітченко.

— Видно, — заявив він, — нашій вулиці ім'я Чкалова дано тому, що подолати це море води можна хіба що літаком...

«ПАНАСОНІК» — ГНІВАНІ

Як передає наш японський кореспондент, у місті Токіо нещодавно успішно завершилися переговори між електронним концерном «Панасонік» та представниками міста Гнівані, що у Тиврівському районі Вінницької області.

Посланці далекої України уклали із всесвітньвідомою фірмою вигідну угоду. Тепер, починаючи з другого півріччя цього року, до магазинів споживчої кооперації Гнівані почне надходити усяляка побутова електротехніка, а також телевізори й радіоприймачі. Як і обумовлено в угоді, вся ця електроніка розрахована на напругу 150 вольтів, і не більше. Річ у тім, що це саме та постійна напруга, яку жителі міста здебільшого мають у своїх оселях.

ТЕЛЕГРАФНЕ
перця
АГЕНТСТВО

ПРОБЛЕМНА КАША

ХАРКІВСЬКА область. (Кор. ТАП). Чудове знання фольклору продемонстрували керівники залізничної станції Ізюм, тепло-возоремонтного заводу та дистанції зв'язку начальникові відділу робітничого постачання місцевого відділка Південної залізниці С. П. Шило, коли той звернувся до них з проханням допомогти відремонтувати їдальню № 3, пояснивши, що відділ своїми силами впоратися з ремонтом не може, а робітники з їхніх підприємств у цій їдальні постійно харчуються.

— Казанок добрий тільки тоді, коли кашу варять, — лукавенько усміхаючись, приказкою відповів керівники згаданих підприємств.

— З вами каші, видно, не звариш, — так само приказкою відповів їм С. П. Шило.

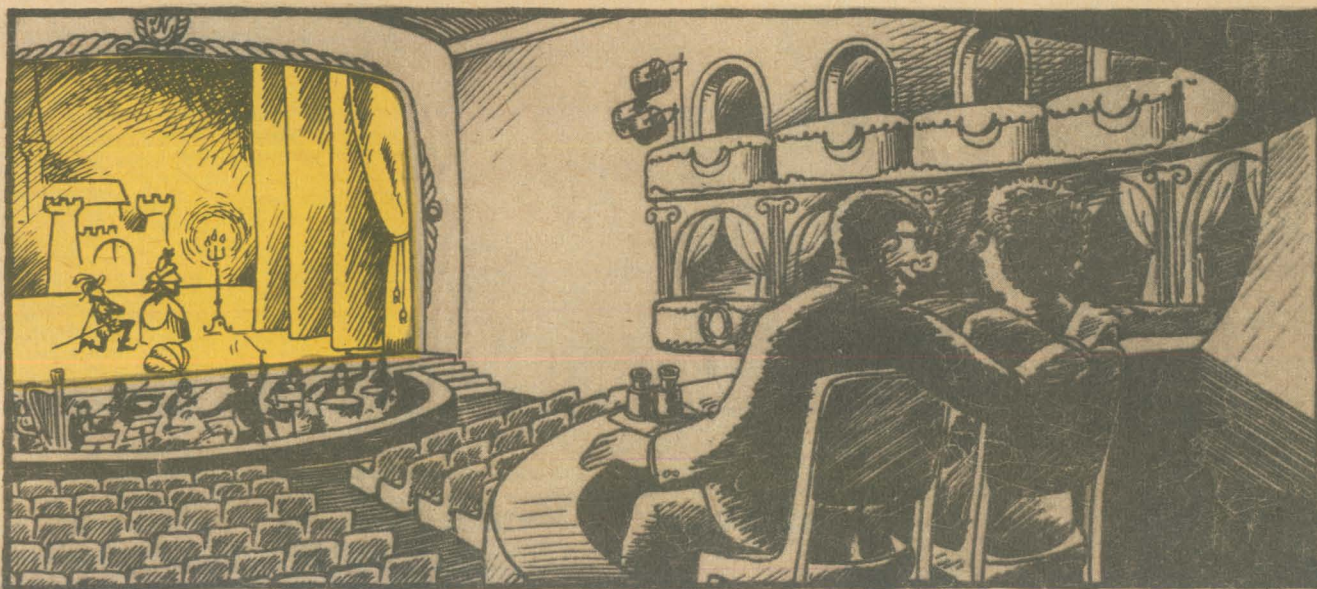
КОНДИЦІОНЕР — У КОЖЕН ДІМ

ПОЛТАВСЬКА область. (Кор. ТАП). З гуманістичним починком виступила дирекція Гадацької школи-інтернату. В цьому році всім жителям будинку по вулиці Шевченка, 9, чий вікна виходять на свиноферму школи-інтернату, буде встановлено у квартирах кондиціонери.

— Це єдиний спосіб створити жителям будинку нормальні умови існування, — заявив директор М. К. Андрієвський, — оскільки свою свиноферму за межі міста ми виносити не збираємось.

Мал. А. ЮНА

— Це єдине місце, де можна побути на самоті.

КОЛИ будете в Запоріжжі, обов'язково зверніть увагу на кафе «Сніжинка». Ця споруда зі скла і бетону датується другою половиною двадцятого століття і законом не охороняється. Поки що. Але саме тут у жовтні 1978 року С. А. Назаренкові пробрили голову.

Як, ви не знаєте, хто такий С. А. Назаренко? Та це ж — Бек! Ну, кликуха в нього така. Все одно не знаєте? Що ж, вам, можна сказати, пощастило. З одного боку. Бо, якщо ви не знайомі з Беком, це означає, що ви ніколи не програвали, скажімо С. В. Гапошину, 16 тисяч карбованців. Або В. Є. Петрову — 8 тисяч.

Втім, це водночас свідчить і про те, що ви подібних сум ні в кого й не вигравали. Якби на вас упало таке щастя, без Бека все одно не обійшлося б.

До речі, про щастя. Якщо ви вважаєте, що щастя — це коли в магазині вільно продають мило і пральний порошок, вам буде важко збагнути деякі реалії нашої подальшої розповіді. Треба трошки потренувати уяву. Наприклад, спробуйте уявити собі, що на ту лотерею, яку вам дали в магазині замість задачі, випав виграш — надувний матрац за 10 крб. Так, це важко уявити, але спробуйте... Уявили? Ну от! А сотня таких матраців — це вже 1000 крб. Тепер, гадаємо, ви без особливих труднощів

зможете розібратися ось у цьому уривку: «Сірий приніс Петрову його виграш — 3000 карбованців — у носовій хустинці... Петров 1050 дав мені, 500 відрахував і попросив мене передати Беку, сказавши, що він іще згодиться... Ці 500 крб. я передав того ж дня увечері...»

Текст, який ми прочитували, називається протоколом допиту звинувачуваного. З нього, правда, неясно, кому дісталася носова хустинка. Але й без того протоколи та інші документи справи № 40/6728702 склали вісімнадцять грубих томів. Із їхніх сторінок постають такі яскраві образи наших молодих сучасників, що іноді хочеться заплющити очі. Саме це, до речі, й робили часом деякі працівники правоохоронних органів, але про них — потім.

Усе відбувалося дуже просто. Навіть примітивно. От, наприклад, водій приміського автобуса Сергій Грядун їде на вірній йому транспортній одиниці до станції автотехобслуговування і бачить на дорозі двох уже згадуваних осіб — Віктора Петрова 1961 року народження, безпартійного, кошегара дільничної лікарні, і свого тезка Сергія Гапошина, 1960 року народження, теж безпартійного кошегара, але вже не лікарні, а учкомбінату райвно. Гапошина він бачить уперше в житті, а Петрова знає як облупленого, бо мешкає

Козирна

РОЗПОВІДЬ У ДВОХ ЧАСТИНАХ

з ним в одному селі з поетичною назвою Біленьке. Далі вони поїхали разом, і десь там, біля станції автотехобслуговування, на вулиці Хакаській, кошегари запитали у Грядун, чи немає в нього карт. У них, бачте, виник задум обдурити його як липку, але не було чим. Виявилося, що Грядун мав карти, він возив їх з собою, бо, мабуть, ще зі шкільних уроків географії запам'ятав, що в дорозі карти потрібні, тільки забув, які саме.

Спочатку вони втррьох грали на пиві у «дурня», і Гапошин виграв 40 пляшок. А потім кошегари запропонували Грядунові зіграти у «червоне і чорне». Грядун, певно, здогадувався, що йдеться не про літературну вікторину за однойменним романом Стендала, але погодився. Тим більше, що Петров зголювався грати

історія

з ним у парі проти Гапошина і в разі програшу відшкодувати половину суми. В судових документах про це було сказано так: «...Вовлекли Грядуну в заведемо проигрышную для него карточную игру на деньги».

Хоча про гроші мови спершу взагалі не було. Гапошин пояснив умови гри так:

— Будемо по черзі вгадувати масті карти: червона чи чорна? За кожну карту, яку не вгадаю, я ставлю сто грамів горілки. А ви, відповідно, за кожну невгадану карту ставите мені пляшку пива подвійно.

От і все. Таких епізодів у судовій справі чимало. Умови гри завжди одні й ті самі. Змінюються лише імена потерпілих: С. Грядун, П. Плечун, Є. Білий, О. Токар... І хоч би один із них був одразу поцікавився: а як це — «пляшка пива подвійно»? Не поцікавився жоден. Одних заспокоювало те, що «на паях» із ними проти Гапошина грав Петров. Інших

надихала думка про те, що сто грамів горілки коштують значно дорожче, ніж пляшка пива. Словом, як кажуть на Сході, «коли Аллах хоче покарати, то спершу відбере розум».

При підрахунку ж виявлялося ось що. Слівце «подвійно» означало арифметичну прогресію, тобто кожна не вгадана противниками Гапошина карта подвоювала кількість програного ними пива. Дві карти — це 4 пляшки, три — 8, п'ять — 32, десять карт — 1024 пляшки... Припустимо, Гапошину і його противникам щаститиме однаково — половина на половину. В колоді, як відомо, 36 карт. Отже, Гапошин програє загалом менше чотирьох пляшок горілки, а виграє... 242 154 пляшки пива. Але, на жаль, потужність Запорізького пивзаводу не дозволяють отримувати такий виграш «у натурі». Та й порожні пляшки в Запоріжжі здати не легше, ніж деінде. Тому для зручності сторін програвш щоразу перераховували на гроші.

Того разу Гапошин за один сеанс виграв 32 тисячі пляшок пива, тобто 16 тисяч карбованців. Як же зреагував на це Грядун? Звернімося до протоколу допиту Гапошина:

«Грядун не обурювався таким підрахунком, а лише дивувався з того, як швидко збільшується сума. Петров, відповідно до своєї ролі, теж почав дивуватися і сумувати, а я запропонував їм, щоб вони віддали не по вісім тисяч, а по три

з половиною. Грядун погодився віддати гроші через тиждень, поїхав до магазину, купив 40 пляшок пива, які вони з Петровим програли в «дурня», взяв п'ять чи шість пляшок собі й пішов... Через тиждень я приїхав до Петрова. Грядун приніс 2 тисячі. Я взяв 700, а Петров — 1300... Тисячу Грядун лишився винен».

Запам'ятайте про цю тисячу, яка лишилася за Грядуном, а ми тим часом розкажемо, що то за роль, відповідно до якої Петров дивувався і сумував.

«Світ — театр, люди — актори», — сказав колись Вільям Шекспір, 1564 року народження, безпартійний. Але Петров був не лише актором, а й режисером-постановником спектаклів, один з яких ми щойно описали. Річ у тім, що переважна більшість жертв були його односельці. Це майже як родичі. А ви ж знаєте, як родичі повертають борги! Словом, Петров мав із цим ділом клопіт. Тому, коли на його орбіті з'явився Гапошин, Петров вирішив покласти місію збирача боргів на нього. Згодом на допиті Гапошин сказав: «У 1985 році я ще нікого не обдурював, а тільки допомагав отримувати гроші». Справді, діловим партнером Петрова у той час був такий собі Тарас Ковтун, 1963 р. н. Вони вдвох дурили кого хотіли,

Продовження на стор. 4.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

КОРОТКО КАЖУЧИ

Іноді не так шкідлива буря в склянці води, як повний штиль.

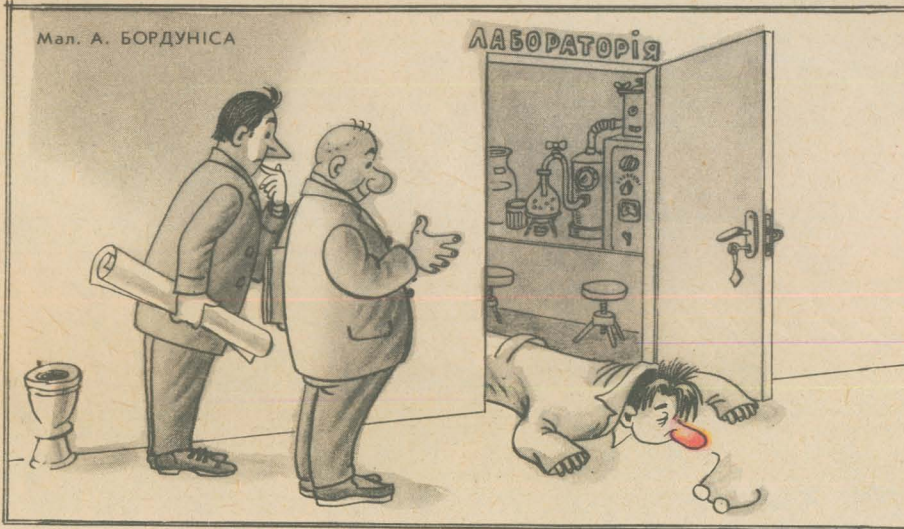
Не так страшний буває чорт, як ті, хто його малює.

Зачарованими бувають не лише кола, а й цілі сфери.

Кінцевий результат влади голих королів — голі королівства.

Те, що написано на роду, потрібно ще правильно прочитати.

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.
м. Київ.

Мал. А. БОРДУНИСА

— Нарешті лабораторія спирт одержала!

ПОТЕРТІ ПОРТРЕТИ

СПІВАК

Оклад підвищили Панькові. Як видатному співакові, бо він вже стільки літ підряд співа й співа з начальством в лад!

УБЕЗПЕЧИВСЯ

Чи скарга там, бува, яка — Не хоче знати він, не слуха: Усім роти він затила, Собі заткнувши спершу вуха.

САМ СЕБЕ ДОКОНАВ

Ще міг би довго жити Максим, А бач, везуть його ховати: Він більший кусень одкусив, Ніж здатен був пережувати.

ПРЕКРАСНИЙ РЕЖИМ

Хоч у житті всього траплялося, Конфліктів з совістю не мав: Вона у ньому просиналася Лише тоді, коли він спав.

ЗНАВЦІ ПРИ СТИЛЬЦІ

Такі великі всі знавці, Коли — на керівнім стильці, А тільки висмикни стильця — І вже не знає ні греця.

ВСЕ — ДЛЯ НАРОДУ...

Мав принципи і не міння їх зроду, Чи нижче був, чи ось тепер — вгорі: Усе, що міг, він віддавав народу, А з нього брав хіба що хабарі.

Віталій ГУНЬКО.

м. Харків.

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

Як відомо, найкраще перевіряються люди владою і славою. Владу Віктор Якович Воробей мав начебто невелику — був бригадиром колгоспу імені Димитрова Городнянського району на Чернігівщині. Однак і цього випробування не витримав: ставився до людей грубо, пихато, зневажливо.

Проте тривалий час ці його якості чомусь лишалися непомітними для керівників господарства. Колгоспники змушені були звернутися за допомогою до Перця. Після його втручання голова Городнянського РАПО Г. В. Рекрученко повідомив, що грубіяна звільнено з посади.

ПЕРЕДЕРІЙ зроду-віку мухи не зобидив. На ньому дружно виїжджали бракороби й прогульники, халтурники і оковамиловачі, розпусники і кар'єристи... На всіх дивився крізь пальці. Принцип такий: що б не витворяли, аби особисто його, Передерія, не турбували. Підписице найбезглуздіше клопотання, якщо треба, в один день оголошувати кілька доган і подяк, випише фантастичну премію, аби тільки відчепилися і не заважали йому поратися коло улюблених акваріумів.

Управління «Спецкотлованриймонтаж», очолюване атакою кадрів, з кожним місцем скочувалося вниз і вниз за всіма показниками. Бо кожен, що хотів, те й витворяв. Один може цілісніми днями путівки на море вибивати, другий — тещу в лікарню влаштовувати, інший — квартиру ремонтувати... Здавалося, що далі вже нікуди. Та, попри логічні сподівання, служби управління продовжували благополучно тріщати далі...

Передерій звик до викликів «на килим» до керуючого трестом Білоніжкі. Той завше пісочив, але його обурення не сягало далі погроз і доган. А от цього разу Пилип Пилипович був досить агресивним. Передерій помітив це, як тільки переступив поріг.

— А-а, з'явився, субчику... Якщо Білоніжка когось величав таким робом, це зайвий раз свідчило, що Пилип Пилипович настроєний рішуче. — Проходь, проходь... Чого застиг, мов укочаний? І сідай, щоб я бачив твою ліньку мармизу... Передерій зіщулювався. Очі перелякано забігали.

— Коли почнете план виконувати? Начальник управління спробував щось пообіцяти, але його кволі зусилля перебив керуючий:

— Отже, так. Востаннє розмовляю. Вам, начебто, вже п'ятдесят дев'ять. Шкода наостанок псувати репутацію. Досидите до пенсії, а там — на всі

чотири боки... Якось потерпимо піворку.

Передерію не звикати. Правда, повернувшись до рідного кабінету, викликав начальника служб. Для годиться їй собі «прикрутив гайки». Щоб знали дисципліну.

Словом, річного плану управління хоча й не подумало, але один котлован із п'яти таки передали суміжникам. Передерій полегшено зітхнув і навіть

ГУМОРЕСКА

у доброму гуморі зустрів своє шістдесятиріччя.

А другого дня начальника і головного інженера викликали на апаратну в трест. — Ну, коли писатимете заяву? Передерій, як заворожений дивився на керуючого.

— Валите план, якість нікудишня... Зіпхнули котлован, а він другого дня завалився... Які пропозиції? — звернувся Білоніжка до присутніх у кабінеті. Запала мовчанка.

— Товариші! — Дозвольте, — підняв олівця начальник планового відділу тресту Семафоренко. — Тут справа делікатна, я б сказав — душевна. Передерій, безсумнівно, заслуговує найсуворішого покарання. Але давайте подиви-

Закругляючись, моя пропозиція така: хай Сергій Парамонович ще з рік поскрипить, як може, а боротьбою за якість довіримо командувати головному інженерові Маруні. З нього й спитаємо.

Передерій скрипів би ще років зо три, так нема добра без лиха. Нагодилася ревізори. І за тиждень таких «жучків» накопали, від яких начальникові потемніло в очах, і він спробував хутенько втекти на лікарняний. І був би дезертирував, якби увечері секретарка не прийняла телефонограму з тресту: Передерію бути завтра на засіданні комісії.

— Ваші фокуси у всіх ось тут, — і Білоніжка красномовно провів ребром долоні по горлу. — Пишіть заяву. Вже

набридло. Ось папір і ручка... Панькаємось, панькаємось, наче з дитиною, а діла, як кіт наплавав. Маруна у вас здібний, енергійний... Його й рекомендуватимемо...

Передерій завагався. Страдницьким поглядом зиркнув на Семафоренка.

— Стривайте, товариші! Так же не можна. Занадто ми круто, — знову застеріг той. — У житті, як на довгій ниві. Всяко буває. Хіба знаєш, хто і коли свиню підсуне...

— Повинен знати, — загомонили члени комісії. — На те й начальник, щоб державні гроші на вітер не розкидати.

— Воно, звичайно, але знаєте... Коли те... так уже й того, — якось дивакувато запозит Семафоренко. — Ну, того... не до того... Словом, шкода. Хай ще з рік поскрипить. Виправить гріхи. Не залишати ж наступників! Та й незручно заслуженого керівника витурювати з «вовчим білетом», саме коли дачу заходиться будувати. Треба ж і на це звачити.

— Не обіди! — Перекліпає!

— Не скажіть! Це удар. Якщо не інфаркт, то ще якась болячка причепиться. І буде це, колеги, на нашій совісті. Хто спокійно житиме? Наприклад, я — ні. Мучитимусь усе життя.

Згадка про совість змусила членів комісії перезирнутися. Хтось зачукав потилицю, хтось шморгнув носом, хтось задрібів пальцями по столу. Шепіт протиснувся рядами.

— Ну, гаразд, — стукнув долонею по столу Білоніжка. — Ви й мертвого вмовите. Ще раз зважимо. Пожалься! Але востаннє... Товаришу Семафоренко, підготуйте наказ за результатами ревізії. Відповідальність за ліквідацію недоліків, зазначених в акті ревізії, покладіть на Маруно. Впорється! Молодий, здоровий!

Ваші фокуси у всіх ось тут, — і Білоніжка красномовно провів ребром долоні по горлу. — Пишіть заяву. Вже

Володимир СУБОТА.

м. Харків.

КОЗИРНА ІСТОРІЯ

Продовження. Поч. на стор. 3.

а потім переводили «борг» на Гапошина. Цей приїзд із Запоріжжя, боржники його не знали — отже, боялися.

Оце «боялися» в колі Петрова і йому подібних вважалося найвагомішим аргументом. Той же Т. Ковтун, щоб його боялися, розпускав чутки, нібито він — племінник самого Бека (Назаренка). Але невдовзі, програвши «дядечкові» енну суму, він накивав п'ятами далеко на Північ.

Тоді ж Петров вирішив, що заповнити цю вакансію має Гапошин. Він навчив Гапошина відповідних прийомів і розподілив ролі. В черговий приїзд Гапошина до села Біленького Петров пропонував комусь із місцевих разом з ним обіграти гостя. Грала в «червоне і чорне» або в «сіку». Гапошин спочатку трохи програв, а потім, коли натхненна цим успіхом жертва погоджувалася різко підняти ставки, виграв — і вже не трохи, а багато. Звичайно, запорукою цьому були відповідно підтасовані Петровим карти. А потім Петров «дівувався» зі свого програву, переконуючи цим жертву, що гра була чесною.

Відверто кажучи, далеко не завжди потерпілі викликають співчуття. Іноді, читаючи протоколи допитів, згадуєш приказку: «Яке їхало, таке й здибало». Ну от, наприклад, із одкровення Петрова: «Коли я прийшов на квартиру Абдрахманової (ця квартира, схоже, є найкрупнішим центром громадського життя села Біленького. Можливо навіть, що Лас-Вегас в Америці й Монте-Карло в Європі — це лише філіали квартири Абдрахманової. — Авт.), Шаля був іще там і грав у карти з Кривим... Був він п'яний, бо ще коли я приходив до нього на роботу, він уже був п'яний. У квартирі Шаля випив склянку самогону, я теж випив, бо Шаля наполягав на цьому. Я запропонував йому зіграти в «сіку» на гроші. Грала ми по карбованцю за партію. Підвищити ставку він відмовився, я не став наполягати і обіграв його по 1 карбованцю на 1600 карбованців... Я ще сказав: «Серьожа, гроші віддай сразу, щоб так далеко, що Гапошин навіть побився з Агаджаняном. Але гроші, які вони — усі до копійки — стягли з В. Коваленка, поділили без будь-яких суперечок. Точно так, на тій самій квартирі В. Савкіна, Гапошин програв гроші «від імені» О. Токаря...»

Напевно, дехто з читачів подумає так: «Ну то й біс їх бери, цих потерпілих! Самі вони винні!» Так-то воно так, та трохи й не так. Оскільки ці потерпілі живуть не ізольовано, а поміж нас, до

того ж мають сім'ї, члени яких також потерпають... Між іншим, іноді потерпілі програвалися до нитки, навіть не доторкнувшись до карт. Не вірите? А от водій В. Коваленко переконався на власному досвіді. Гапошин і ще двоє лицарів туза і валета — В. Савкін та Г. Чудесников — не змогли умовити В. Коваленка, щоб той грав із Е. Агаджаняном (таким же шулером, як і троє названих вище). Тоді Гапошин почав просити у Коваленка моральної підтримки. Він, мовляв, може зіграти, але від імені двох — себе й Коваленка. Це, мовляв, подвоїть його сили. І Коваленко, аби той відчепився, дав згоду. Він сидів на диванчику й читав журнал. Можливо, «Человек и закон», а може, навпаки — «Свиноводство». Поки він його читав, Гапошин від імені їхнього маленького колективу «програв» Агаджаняну 5600 крб., з яких 2800 мав віддати В. Коваленко. Причому імітація чесної гри цього разу зайшла так далеко, що Гапошин навіть побився з Агаджаняном. Але гроші, які вони — усі до копійки — стягли з В. Коваленка, поділили без будь-яких суперечок. Точно так, на тій самій квартирі В. Савкіна, Гапошин програв гроші «від імені» О. Токаря...

Ми усе це розповідаємо так докладно, бо маємо маленьку надію, що всі, хто прочитає, скажуть: «Ай-яй-яй! Ніззя!» — і будуть обми-

нати таких, як С. Гапошин, В. Петров, Т. Ковтун, С. Назаренко, Е. Агаджанян, В. Савкін, Г. Чудесников десятою дорогою. Але щось не дає нашої маленької надії перерости у тверду впевненість. Бо хіба усі вищезгадані потерпілі не бачили, з ким вони мають справу? Чи ті з них, хто йшов на квартиру Абдрахманової або до В. Савкіна, думали, що там будуть заняття музичного лекторію?

Здається, навіть Петрову з Гапошином набридала така одноманітна легковажність, з якою їхні жертви давали себе обдурити. Навесні 1986 року вони, а також судимий раніше Євсєєв зробили новий фінт: звинуватили одного свого знайомого — назвемо його громадянином Д. — у згвалтуванні їхньої приятельки К. Євсєєв при цьому грав роль благородного жениха, обуреного до глибини душі. Громадянка К. стояла поруч і показувала на громадянина Д. пальчиком.

Д. побили й зажадали від нього 2 тисячі. Усе

це відбувалося в кімнаті гуртожитку, де мешкав Д. А наступного дня Петров знову заліз сюди — уже не як друг жениха, а просто як злодій, — і поцупив чужий одяг. За це Петрову присудили 3 роки позбавлення волі, але з відстрочкою виконання вироку на 2 роки. А Гапошину — півтора року виправних робіт з утриманням 20 процентів заробітку.

Тільки ви не подумайте, що коли в епізоді з В. Коваленком Петров не згадується, то це означає, що він у цей час ішов по шляху виправлення. Те, що цих друзів не запроторили до буцегарні, не тільки не зворушило їх, а ніби навпаки — піддало завзяття.

Розповідь про все, що вони скоїли після того суду, можна було б друкувати з продовженням до Нового року. Але ж Петров і Гапошин, якщо міряти по ієрархії кар'єрської колоди, ледве тягнуть на валетів. Ми ж збиралися розповісти про «короля» — Назаренка (Бека). З нього ми почали, кілька разів це ймення згадувалося, але то все-таки — окрема розмова.

Автори самі вже стомилися від опису кримінального бруду, то хотіли б закінчити розповідь чимось радісним, святковим. Ну, ось, наприклад, таким. У зв'язку з 70-річчям Великої Жовтневої соціалістичної революції 27 липня 1987 року — можна сказати, в розпал своєї злочинної діяльності — Гапошин був

частково амністований, оскільки характеризувався позитивно. Хто ж його характеризував? Можливо, його «колега» по шахрайству Савкін, який показав на слідстві: «У 1987 році Гапошин програв Чудесникову велику суму грошей. Платити йому було нічим, і ми домовилися, що Гапошин буде підставляти нам людей, яких ми будемо обігрувати, і ті гроші йтимуть в рахунок його боргу? Чи, може, батьки О. Токаря, до яких ця банда увірвалася в дім, вимагаючи дві тисячі? (Коли міліція забирала Гапошина, Савкіна й Чудесникова, ті гукали: «Нас багато, всіх не пересадите!»).

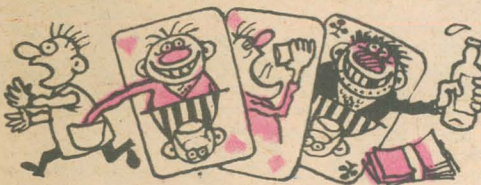
Ні, позитивну характеристику Гапошину видали керівники Запорізької центральної районної лікарні, де Гапошин кілька місяців рахувався теслярем. У характеристиці, між іншим, сказано, що Гапошин «постійно підвищує свій ідейно-політичний рівень». Першою під цими словами підписалася секретар партбюро Л. Л. П'ятовська, за нею — в. о. головлікаря В. І. Трунов.

Оце вам і рівень.

Закінчення в наступному номері.

Г. ЛІТНЄВСЬКИЙ,
М. ВАВІРОВСЬКИЙ.

м. Запоріжжя.

С ОРОМ, ГУСТО ЗАМІШАНИЙ на самокритиці, немов розплавлений, пік мені душу, коли я читав відповідь Кіровоградського обкому Компартії України на фейлетон «Маршем по сходах, що ведуть вниз» («Перець» № 6 за 1988 рік), підписану секретарем обкому Є. В. Мармазовим. Моє сумління анінаскільки не втішило фраза «факти у більшості своїй мали місце», бо вже після коми повідомлялося, що обком партії і обліковим вживали по них відповідних заходів. Іншими словами, все те, що я наскривав, самовпевнено оздобивши підзаголовком «Роздуми над одним телефонним довідником», пролунало, даруйте на слові, у свинячий голос. Коли названий номер журналу дійшов до кіровоградських передплатників, усе давним-давно було в повнісінькому ажурі: і з житловим будівництвом справа налагодилася, і деякі згадані у фейлетоні товариші перебували, і — що найголовніше — в аграрному секторі «предметнішою стала робота по впровадженню прогресивних форм організації і оплати праці».

мейним та індивідуальним хоча й не гарантує виконання п'ятирічки за три роки, то все ж подібне мікроскопічне зростання виробництва не характерне для нього. Виходило одне з двох: або у відповідь вкралася арифметична помилка, або з підрядом на Кіровоградщині щось не те.

Перше ж знайомство з місцевою статистикою спантеличило ще більше. Господарства Кіровоградського району, який в області називають правобанковим у цій справі, по-справжньому взяли на озброєння бригадний підряд і за порівняно короткий строк величезно збільшили вал, ще істотніше — продуктивність праці, завдяки чому одержали вісімнадцять мільйонів прибутку — вчетверо більше, ніж у минулій п'ятирічці. За останні два роки рентабельність зросла майже у п'ятеро.

Але якщо у правобанкового така відрядна статистика, то що ж тоді

ТІ САМІ ГОСТІ —
В ТУ САМУ ХАТУ

БОЛІЙ ПРОЦЕНТ, АБО роздуми після роздумів

Наступні кілька цифр, якими ілюструвалася ця предметність, наштовхнули мене на думку, що автор відповіді продемонстрував виняткову скромність. Хіба можна було характеризувати прикметником усього-на-всього вищого — а не найвищого! — ступеня той факт, що, виявляється, іще «в 1987 році у колгоспах і радгоспах області на підряді працювало 2877 виробничих підрозділів (82 проценти від загальної кількості)», а сімейним та індивідуальним підрядом охоплено 23,8 тисячі чоловіків? Хіба це просто «предметніша робота»? Та це ж най... най... най...! Уявіть собі: в інших регіонах республіки це тільки прикидали, як до цих нових прогресивних форм підступитися, а на Кіровоградщині всього один крок залишався до поголового охоплення.

СЛОВОМ, Я ВЖЕ ПРИГОТУВАВ було папір і ручку, щоб так само публічно, як критикував, покаятися, але тут натрапив у відповіді на ще одну цифру. Виявляється, оті вісімдесят два проценти від «загальної кількості виробничих підрозділів», озброєні прогресивними формами організації і оплати праці, виробили «понад вісімдесят сім процентів валової сільськогосподарської продукції». Якщо відкинути слово «понад», ажита, очевидно, для психологічного підсилення, і зробити елементарні підрахунки, то виходить, що «прогресивно озброєні» не так уже й випередили «консерваторів». Можна навіть сказати, що практично зовсім не випередили, бо хто ж назве пісотною підвищення продуктивності серйозною цифрою? Тут щось крилося. Ми ж знаємо, що справжній орендний підряд вкупі з сі-

повинно робитися на лівому фланзі, коли у підсумку середньоарифметична продуктивність становить п'ять сотих процента!

На лівому ми спостерігаємо щось подібне до булочки з ізюмом. Наколювати позитивних прикладів можна, але їх малує.

Була, наприклад, у колгоспі «Заповіт Леніна» Олександрійського району поганенька ферма на сто корів, де на шість доярок припадало стільки ж штатних одиниць, які керували, обліковували молоко, але за діжки не смикали.

Узявши ферму на орендний підряд, доярки насамперед позбулися цього адміністративно-керівного баласту, бо ж відомо, що свої гроші кожен уміє рахувати, навіть не маючи вищої освіти. Молоко відразу подешевшало. Далі — більше. Бригада зажадала встановити на фермі окремий електролічильник. Поконфлітувала з механізаторами, які доставляли корми. Раніше мірляси слос та січку на причепи, тепер заважучи з точністю до кілограма. Окрім того, з точністю до метра визначили відстань до скирт і силосних ям. Після всього цього поменшало липових тонна-кілометрів. Додайте іще сумнісність у роботі, і маємо такі показники ферми, при яких смішно і говорити про мільярди державні дотації, якими треба компенсувати високу собівартість тваринницької продукції. І це при тому, що тепер дояркам у кілька разів приємніше розписуватися у відомостях на зарплату. Суми навпроти їхніх прізвищ такі вражаючі, що чимало працівниць конторсько-культурного фронту зажадали від правління створити і для них таку ж ферму.

АЛЕ МАСОВОЇ МІГРАЦІЇ НА ВИРОБНИЦТВО з місць, де робота — не бий лежачого, а грошки плывуть, поки що не спостерігається. І не тільки в Олександрійському районі. Та й самі тваринники до підряду не дуже поспішають. А навіщо, власне, поспішати, коли вигоди з цього частенько не буває ніякої? Он у колгоспі імені Леніна Устинівського району практично всі працюють як не на орендному підряді, так «за іншими прогресивними формами». Рентабельність зросла до 38 процентів, заробітки теж непогані. Але за них довелося попрацювати. А в колгоспі імені Енгельса цього ж району, де і ніякого підряду, і показники не дуже, і рентабельність утричі нижча, зарплати

господарств і досі розглядається у двох площинах: спочатку — продукція, план, а вже потім — людина з її клопатами і проблемами, причому до «потім» керівні руки частенько не доходять. То ж чи варто дивуватися, що й до оренди багато хто підходить за принципом: «Баба з воза — кобила легше»!

От, наприклад, правління колгоспу «Росія» Олександрівського району уклало з колективом ферми № 5 угоду на бригадний підряд. Власне, не стільки уклало, скільки віддало данину моді. Учора це була звичайна ферма з низькопродуктивними коровами і непоодинокими порушниками трудової дисципліни, а після того, як на білий світ з'явився папір з печаткою і кількома підписами, вона ніби одразу ж перетворилася на господарство, озброєне «прогресивною формою організації і оплати праці». Насправді ж увесь клопіт контори зів'язався з того, що плановики-економісти визначили, скільки чого на одиницю продукції дозволяється затратити і скільки тієї продукції від ферми чекають.

Проте й за такої далеко не батьківської турботи результати перевершили сподівання. Ще недавно купів на молоку корови дали за рік його більше трьох тисяч кілограмів на голову, набагато випередили результати на інших фермах, завдяки чому понад план молока набігло аж 629 центнерів. При цьому кожен центнер обійшовся у півтора рази дешевше, ніж у цілому по господарству. Та найголовніше — колектив умудрився ще й заощадити 27 тисяч карбованців. Якщо керуватися угодою, то гроші належали колективі. Проте ці тисячі позбавили контуру сну. Замість бурхливих оплесків і вдячних слів за сумлінну працю з'явилося рішення правління, за яким дояркам залишили тільки 60 відсотків економії. Дістало начальство з архіву «Рекомендації по оплаті праці в колгоспах УРСР», видані тхозна-копи, прокрувалося ними, забувши, що існує зовсім свіженький Закон про кооперацію, — і тринадцять тисяч зароблених людьми карбованців мов корова язиком злизала. Даремно доярки переконували, що ніхто не думав усі оті двадцять сім тисяч карбованців розсовувати по панчехах, а навпаки — мали намір просити відкрити щось на зразок окремого рахунку, з якого можна було б фінансувати поліпшення умов праці, упорядкування ферми тощо. Даремно. Заздрість до карбованця у чужій кишені взяла гору над здоровим економічним глуздом.

Відсутність належного юридичного підґрунтя великою мірою і пояснюється нинішня ситуація, коли в процентному відношенні кіровоградська нива начебто й густо засіяна орендним підрядом, але не так густо родить. Усе, по суті, залежить від керівника, а не від закону. Розумний голова — є свобода ініціативи, живе той старим багажем — на орендаторів дивляться у крамочу разі як на п'яте колесо до воза. А в гіршому — не несуть ніякої матеріальної відповідальності за порушення угод. Про районну керівну агроланку я вже й не кажу: вона хоч і розгорнула кипучу паперову діяльність по впровадженню прогресивних форм, але нерідко біль-

шість цієї адміністративної пари витрачається на те, щоб голосніше свистіти.

Звичайно, мало хто з ентузіастів рубатиме гілляку, на якій сидить. Коли селянин працюватиме сам на себе і розпоряджатиметься результатами своєї праці, відпаде потреба у нагляді та контролерах з контори, чисельність яких у багатьох господарствах нині становить четверту-п'яту частину від усіх працездатних. Не кажучи вже про районних агроінженерів, на утримання яких колгоспи перераховують — хто більше, хто менше — десятки тисяч карбованців. Не кажучи вже про громиздки й ще неперевірені адміністративні надбавки обласного та вищих рангів, у лабіринтах яких може заблукати будь-яка палка схвалена на словах ініціатива. Але цього не уникнути, якщо ми не хочемо, щоб замість визначених статистикою на душу населення кілограмів м'яса, молока та іншої сільгосппродукції продовжували нас годувати такою ж кількістю паперів.

АВТОР ДАЛЕКИЙ ВІД ДУМКИ, що після чергової постанови бюро чи найсуворішої вказівки становище почне негайно і різко виправлятися. На жаль, ми такі багаті на гіркий досвід перетворення за допомогою адміністративно-командного батога найбагаторішніших намірів у свою протилежність, що дали, здавалося б, і вчитися нікуди. Колгоспники за минулі десятиліття настільки привчили до того, що за нього думають і вирішують, що за чотири роки перебування у нього ледь починає відроджуватися бажання мислити і вирішувати. Аби прискорити цей процес відродження, потрібна агітація не словом — ділом. Можна сотню разів назвати жителя Братолубівки Бобринецького району господарем землі, але коли він бачить, як восени заради перевиконання плану з току вивозять останнє зерно, залишаючи громадську худобу на мінімальному паюку, коли йому нікуди піти відпочити, бо клуб на ладан дихає, то почуттям гордості за своє високе покликання годувальника народу його душа не переповниться. І чи можна чекати розвитку сімейного та орендного підряду в районі, де більше половини шкіл містяться у непристосованих приміщеннях, не опалюються, не укомплектовані меблями. Найбільше, на що можна сподіватися від підряду за таких умов, — це кілька років тяжкої праці до сьомого поту заради можливості подальше від цієї землі податися.

І подаються. За останні роки села того ж таки Бобринецького району залишило понад десять тисяч чоловік. Не набагато відрядніша статистика й по інших районах. Та й до багатьох із тих, хто лишився, з традиційними мірками селянина: у хліві мукє, в сажу рохкає, у курнику квочке — не підійдеши. Якщо дивитися з висоти на область, то лише в кожному п'ятому дворі побачиш корову, в кожному другому — підсвинка. А в деяких селах Ульяновського району своє молоко — лише в одинадцятим дворі, Голованівського — у двадцятим. В Гайворонському, Добровеличківському, Знам'янському, Новоархангельському районах кожен другий двір — без будь-якої худобини. Бо немає кормів. Оскільки мешканці цих дворів святим духом не живуть, неважко здогадатися, чому не в місто, а з міста так багато сільських пасажирів їде з клунками та пакунками.

Навім було б розраховувати, що цей потік сам собою поверне назад. Не поверне, доки не буде соціальних гарантій, чіткого, як ленінський Декрет про землю, закону про оренду, про користування землею, про право на успадкування нажитого багаторічного працю, — словом, доки селянин не повірить, що бути господарем на землі — безпечно і надійно.

В. БОНДАРЕНКО,
спец. кор. Перця.

Кіровоградська область.

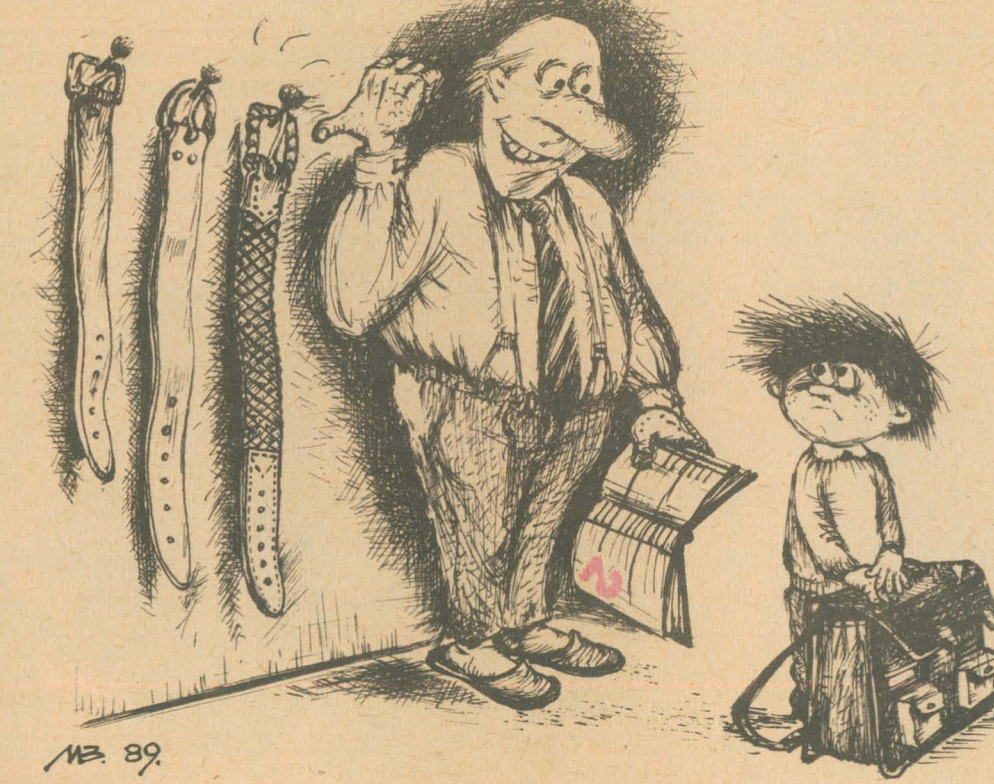
Мал. Р. САХАЛТУЄВА

- Будеш їсти очима начальника — він не з'їсть тебе.
- Навіщо вчитися, коли посада дає можливість повчати?

Микола ГЕРАСИМЕНКО.

Мал. В. МУСКИ

М. 89

— Оскільки зараз демократія, вибирай, який хочеш.

РІЗНІ ОЧІ

У науково-дослідному інституті двоє інженерів стоять і курять. Один каже:

— І чого ото наш шеф увесь час ходить у темних окулярах?
— Мабуть, соромно, що нізачо тріста карбованців одержусь.
— А чого ж ми не носимо?
— Так нам же удвічі менше платять!

Повідомив
В. КВАША.

м. Київ.

ЩОСЬ ВИЙДЕ

— Наш син — ледацюга, — скаржитися мати. — Цілими днями валяється на тахті і дивиться крізь вікно на небо.
— Може, метеорологом хоче стати? — озвався батько.

Повідомила
Л. ШЕЛЕСТЮК.

с. Дідичі
Ківерцівського району
Волинської області.

УСТАМИ ДИТИНИ...

Сусід запитує у чотирирічного Володі:
— Ти не бачив нашої кози?

— Бачив: батько у садку шкуру з неї здирає.

Повідомив
В. ВЛАСЕНКО.

с. Михайлівка
Кременського району
Волинської області.

СОРОМЛИВИЙ

Десь під вечір заходить сусід до сусіда, а там саме сіли вечеряти. Побачивши його на порозі, господарі стали припрошувати:

— Сідайте з нами.
А той, почувши потилицю, зам'явся:
— Та не знаю, сідаю чи ні, я...
— Та чого там, сідайте!
— Та якось воно неч... — продовжував м'ягчати той.
— А що ви хотіли?
— Та я, розумієте, драбину хотів попросити — у мене сарай горить.

Повідомила
О. ЗАСТРІЖНА.

с. Мала Вільшанка
Золочівського району
Львівської області.

ПРИМХИ ПОШТАРСЬКОЇ ДІАЛЕКТИКИ

Інколи заплановані радощі для одних раптово обертаються ускладненнями й навіть неприємностями для інших. Такі вже примхи діалектики! Усі ми, приміром, раді зняттю лімітів на передплату й можливості вільно отримувати улюблені періодичні видання. Та несподівано (?) виявилось, що сотні й сотні наших акуратних і надвигналих листомом особливої радості не відчувують, адже із збільшенням тиражів популярних газет і журналів навантаження поштарів зросли принаймні у півтора-два рази. Навантаження фізичні! А в добі, як і раніше, тільки 24 години. І в людини, як і раніше, лише дві руки... Природно припустити, що і союзне, і наше республіканське міністерства зв'язку мали все це передбачити. Тим більше, що і минулого року передплата вже проходила в умовах більш демократичних і сприятливих, аніж раніше. Та виявилось, що й досі це не враховано: і заробітна плата поштових працівників, і штатний розпис залишаються незмінними, і технічного оснащення роботи листомом не спостерігається. Але ж чому?! Для збільшення вантажопідйомності машини треба збільшити потужність двигуна та місткість. Оскільки без цього вона просто не потягне. Невже керівники органів зв'язку не знають цього загальновідомого закону?! А коли все-таки знають, — що робиться у зв'язку із новою ситуацією?

Ю. РИТКІН,
передплатник.

м. Київ.

В епоху гласності ми трохи несподівано для себе з'ясували, що вітчизняна охорона здоров'я не така вже й блискуча, аби нею хизуватися. Зокрема, за рівнем дитячої смертності наша країна опинилася десь серед тих, що розвиваються.

Не берусь визначити, який відсоток у цю сумну статистику внесли лікарі пологового відділення Липовецької центральної районної лікарні Л. Ф. Присяжнюк та П. І. Підкаморний, мені ж вони поламали все життя: дівчі я готувалася стати матір'ю, а стала інвалідом, лише один раз почувши крик народженої мною крихітки. Але то був останній крик!

Пологи приймала лікар Людмила Федорівна Присяжнюк. У найвідповідальніший момент вона залишила мене. Дитя народилося з черепно-мозковою травмою і тут же померло.

Не буду розповідати, як я пережила це горе. Минуло чимало часу, перш ніж я знову відважилася мати дитину.

Шість місяців лежала на збереженні. Жінки знають, що це таке. Виручала надія. Дівчі обласні спеціалісти наповняли на госпіталізації в обласну клінічну лікарню, але наш районний гінеколог Петро Іванович Підкаморний запевняв, що цього разу все буде гаразд.

5 жовтня о другій годині ночі 1987 року мене забрали в пологове відділення. До восьмої ранку П. І. Підкаморний був біля мене, а потім кудись зник, передавши мене Л. Ф. Присяжнюк. До мене вона не заходила. Не зайшла навіть після того, як акушерка повідомила їй, що я перебуваю у важкому стані.

— Підкаморний нею займався, нехай і доводить справу до кінця, — відповіла вона.

З'явилася Людмила Федорівна лише тоді, коли їй повідомили, що не прослуховується серце майбутньої дитини.

— Справді не прослуховується, — підтвердила вона. — Шукайте Петра Івановича.

Петра Івановича знайшли близько одинадцятої. Він перевів мене в пологовий зал, де я народила мертвої дитину.

Хочемо поділитися з редакцією радістю. А привід — ліквідація власної екологічної неосвіченості. Раніше, коли ми не знали, що люстеву загрожує нестача прісної води, нас дуже дратувало те, що дах нашого будинку протікає і нікому немає до цього діла. Зокрема, Миколі Андрійовичу Трегубу, начальнику житлово-комунального відділу Полтавської бавовнопрядильної фабрики, у віданні якого знаходиться наш будинок. Але тепер, коли ми з'ясували, які безоводні перспективи відкриваються перед легковажним людством, хочемо висловити Миколі Андрійовичу щирі вдячність за те, що він забезпечив нас постійним джерелом прісної води. З даху житлодайні струмки течуть регулярніше, аніж із кранів.

КАРАМУШКО, ПЕРЕПЕЛИЦЯ, НАУМЕНКО та інші мешканці будинку № 88 по вулиці Пушкіна, під'їзд № 28.

Вінницька область.

Л. ДАРМОГРАЙ.

ЯК МЕНІ НЕ ВДАЛОСЯ «СОЛОДКЕ» ЖИТТЯ

Не знаю, як для кого, а для бюрократів запровадження талонів на цукор, без сумніву, було величезною радістю, яку вони тут же організаційно матеріалізували.

І мій чоловік — пенсіонери, або, як той казав, люди вільні. Такими і ми себе вважали. Вважали доти, поки не надумали здійснити тривале турне за адресами наших друзів.

Тут же виникла проблема, аж ніяк не пов'язана з квитками на проїзд: що робити з талонами на цукор? З одного боку, тягти на собі зайві десять кілограмів не зовсім зручно, а з іншого — не проплатити ж талонами.

Тут мене осягло. А чому б не відкріпитися з Києва на інше місто?

Почала з Жовтневого райвиконкому. Мене передзвонили в райторгвідділ.

У райторгвідділі мені пояснили, що, звичайно, в іншому місті можна одержати і талони, і цукор. Але для цього слід виписатися з Києва і прописатися там, куди їдете. Повідомити, що залишити Київ назавжди не збираюся, я не встигла: співрозмовниця поклатла трубку.

У міськторгвідділі порадили звернутися в жек. Жек повідомив, що у його компетенції лише видавати талони особам, постійно прописаним на його території.

З Міністерства торгівлі УРСР (там, виявляється, створили спеціальний відділ, який займається цукровою «проблемою») мене відфутболили до відповідальної за місто Київ. «Відповідальна за місто Київ» підтвердила, що в іншому місті нас врятує лише постійна прописка, бо цукор розподіляється дуже суворо і ніхто об'їдати себе не дозволить. Зрештою мені було сказано, що ми багато хочемо: і відпочити, і цукор мати. Зрештою, мовляв, можна попросити сусідів, нехай отоварять наші талони, вклядуть цукор у посылку і надішлють нам.

Ось так закінчилась моя спроба влаштувати «солодке» життя.

Звичайно, трагедії не сталося, без цукру ми не померли. Але, все-таки, невесело на душі від того, що, маючи за плечима сорок років трудового стажу, я, виявляється, не заслужила на те, щоб якимось по-людському розв'язати таке просте питання. Та й чи тільки я?

В. ЯВОРІВСЬКА.

м. Київ.

СЛУЖБА — СЛУЖБОЮ...

Прочитав фейлетон «Голова — не тільки для картуза» («Перець» № 1) і — як батько солдата строкової служби — не можу не відгукнутися.

Мій син потрапив у караульний підрозділ, хоч у військоматі не відкидали можливості служби за фахом. А фах у нього — наладчик п'ятого розряду складних поліграфічних машин. Звичайно, комуся і в караулі треба стояти, але ж чи не вчать десь у військової друкарні вчорашнього десятикласника працювати на лінотині чи регулювати складні друкарські машини, доки готовий спеціаліст стоїть на посту?

І ще одне. Чув я, ніби в Америці, спокушаючи молодь до служби в армії, обіцяють, що, одягнувши мундир, вона автоматично одержує можливість побачити весь світ.

Нашим новобранцям такої широкої перспективи, слава богу, не обіцяють, але проїхатися з краю в край неослабної Батьківщини вони можуть. Мої старші сини служили у Караганді й Челябінській області, зате на Волинь потрапило чимало дітей з Казахстану і сибіряків. Заради чого? Інтернаціоналізму в дії?

Ми не привчені ще рахувати гроші, які витра-

чаються на утримання армії, бо засвоїли, що на безпеці Вітчизни гріх економити. Воно-то так. Але, з іншого боку, зверніть коли-небудь увагу, скільки солдатів щодня товчється на залізничних вокзалах. Одні їдуть у відпустки за тридев'ять земель туди, а інші — такі ж відпустники — прибувають із-за тридев'ятих земель сюди. Хтось колись підраховував, у яку копійчку влітає державі подібна міграція?

Я сам свого часу служив у НДР. Тамешні солдати досить успішно проводили навіть вихідні у колі рідних та знайомих, і це аніскільки не знижувало їхнього бойового духу. То чи не варто і нам нарешті запозичити те, що не шкодить і не ускладнює?

Звичайно, я усвідомлюю, що солдат — це насамперед воїн. Але ж він продовжує залишатися людиною, і треба робити все, щоб і служилося йому по-людському.

В. ПНИВАНСЬКИЙ.

м. Камінь-Каширський
Волинської області.

ДИСПАНСЕРИЗАЦІЯ — СПРАВЖНЯ ЧИ ПАПЕРОВА?

«Друже Перце!

З неослабною увагою слідкую за твоїми матеріалами з проблем охорони здоров'я.

Стан справ з диспансеризацією всього населення переконало, я б сказав, типово відображений у гуморесці Ю. Крахмальникова «Чудеса медицини» за підписом Юрія Крахмальникова. Я не берусь судити про художні якості даної публікації і аналізувати її з точки зору гумору, але оповіщення такого чудового заходу, як диспансеризація, спрямованого на розвиток охорони здоров'я населення, в цьому насквілі — інакше його не назвеш — ріже слух кожен рядок. Це наклеп на медпрацівників не тільки Васильківського району, а й усієї республіки. Я не хочу виправдовуватися. У нашій роботі є недоліки, і, очевидно, немало. Але таке могла написати лише озлоблена людина, вельми далека від поняття про честь та гідність, і тим більш дивно, що Ваші працівники позналися за дешевою сенсацією, помістивши цю публікацію...

З повагою
головний лікар Васильківського району,
Заслужений лікар УРСР

снт Завалля
Кіровоградської області».

В. ПІЧКУР.

В. П. ПОЛУНЦЕВ.

ЯЗИК:

— Хоч кісток я сам не маю,
Та, бува, хребти ламаю.

НУЛІ:

— Ми впевнені у цьому
І скажемо не раз:
Авторитет мільйона
Триматється на нас!

ГРЕБІНЕЦЬ:

— Навіщо здалося
Тим людям волосся?
Якби я лисому служив,
Ото б пожив!..

БОРОВИК:

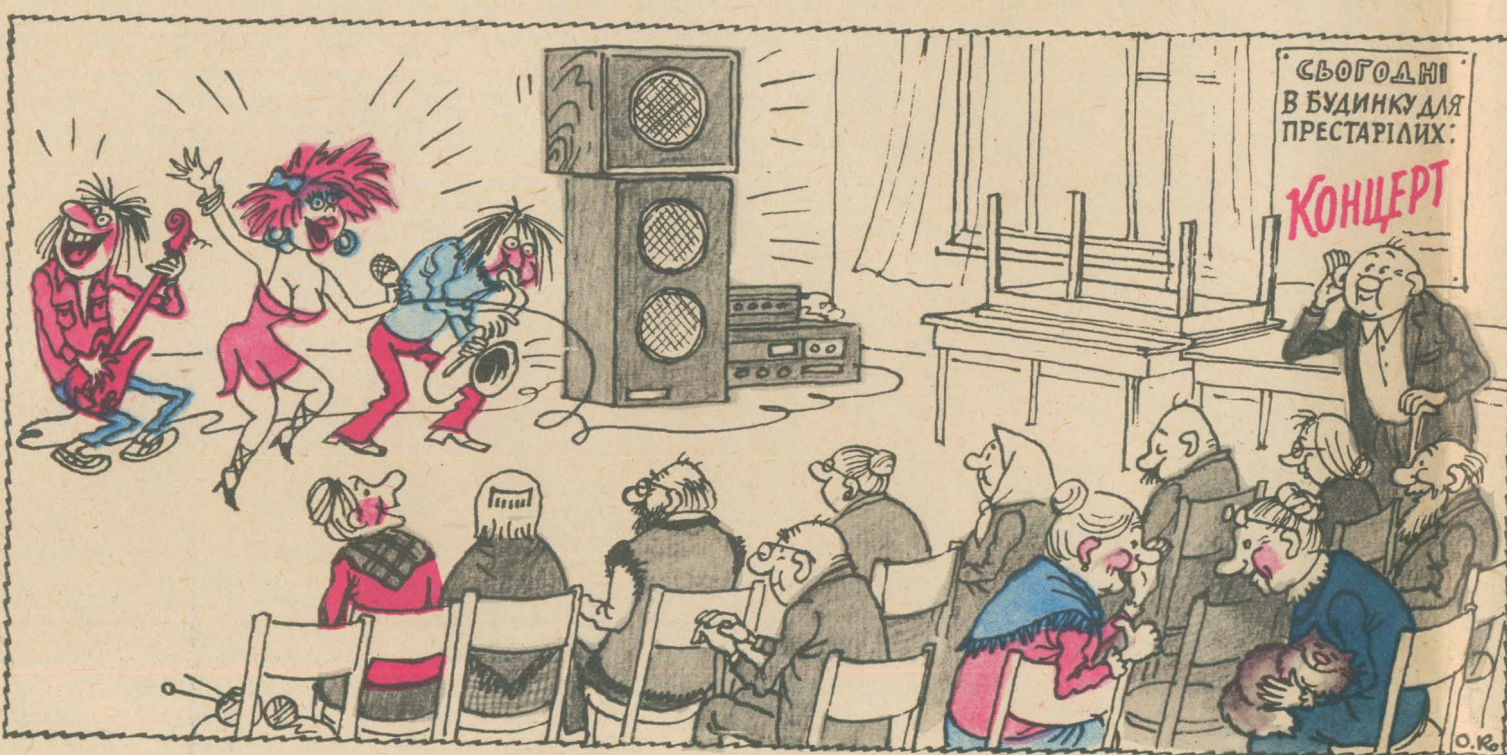
— Ні, покину я дітку
З наступного ранку,
Бо мене уже приймають
За Бліду Поганку!

ВІНИК:

— Ну що це за життя,
Коли нема сміття?!

Едуард ЯЦЮК.

м. Херсон.

— Пощастило Палажці: донька з концертом приїхала.

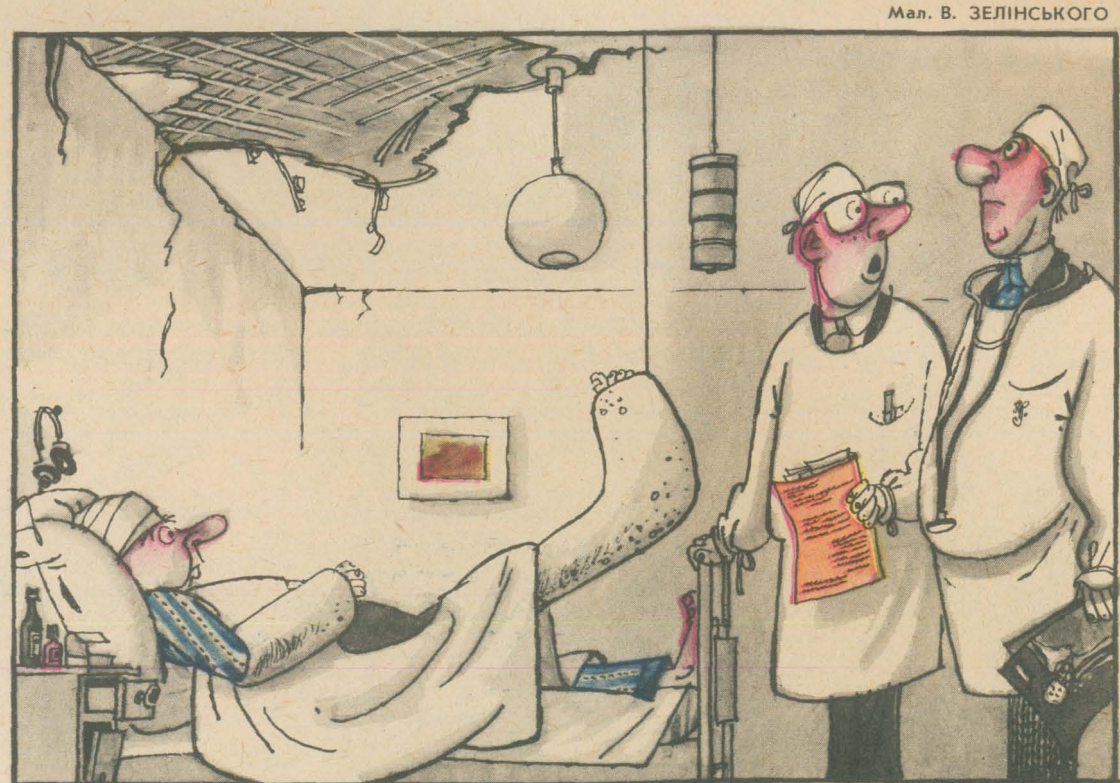
ТУРНІР

Байка-об'ява

Я, Лев, правитель-повелитель,
Щоб благоденствував всяк житель
У нашій раї, у гаю,
Наказ цей мудрий видаю:
Дійшло до Нас, що молоді зграї
Відставки Нашої бажає.
Доводить в змагках, що вона
Щось вміє, навіть дещо зна.
Розперезалася не в міру —
Жадає конкурс-турніру,
Мовляв, той князь, хто переможе...
Це Нас не хвилюють не може.
Отож хай зна всяка твар,
Як повелів Я — мудрий Цар:
Турнір? Хай буде вам турнір,
Щоб радувався кожен звір.
(Змагальників призначить Двір).

Іван ШАПОВАЛ.

м. Київ.

— До перелому стегна додалося заїкання — результат падіння штукатурки зі стелі.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

ЩЕ СПИТЬ

Батько будить малого сина:
— Синку! Вставай, до школи пора іти.
— Не хочу! — відповідає той спросоння.
— Вставай! Невже в тебе немає сили волі?
— Є, — каже малий, — але вона ще спить.

Сергій СТЕЦЕНКО.

ПОДІЛИЛИ КАЛАЧА

— Ти чого це Мокрий, друже?
Засміялося хлопча:
— Це з Митьком Біля калюжі Ми ділили Калача. У веселій Боротьбі: Він — до себе, Я — собі. Відірвалась Половина, Через те І мокра спина.

Леонід КУЛІШ-ЗІНЬКІВ.

СКІЛЬКИ В ХАТЦІ КОШЕНЯТ!

Диво дивне,
Дивина —
Кіт поїхав
До млина.
То молоти
Кіт повіз
Для млинців
Гороху віз.
На муку
Змолот горох...
Їли млинчики
Всімох:
Мама киця,
Котик татко
І маленькі
Кошенятка.
Тут загадка
Для малят:
Скільки
В хатці
Кошенят?

Яр. ВЕЧЕРЕНКО.

САМЕ ВЧАСНО

Бабуся каже онуці:
— Світланко, знайди Петрика і скажи йому, щоб пішов на став та пригнав гусей.
— Так іще ж рано, — дивується дівчинка. — Сонце тільки на полудень повернуло.
— Нічого, — усміхається старенька. — Я знаю нашого Петрика. Поки він збереться, то й вечір настане.

Микола ГЕРАСИМЕНКО.

ЗАГАДКА ПЕРЧЕНЯТКА

Між зелених гілочок
Жив зелений їжачок.
А тоді на землю — стриб! —
Став коричневим, як гриб.

(неімець)

Володимир КЛЕНЦ.

ТАЄМНИЧИЙ ОСТРІВ НЕЗВИЧАЙНИХ ПРИГОД

Пригода перша

Неизменный
добрый

Моя подруга Жозефіна, наприклад, була певний час замужньою за Херібертом Ганцманом, дуже практичним, діяльним чоловіком, який умів матеріалізувати всі обіцянки життя. Але для цього він потребував понад міру підбадьорливого пива, і Жозефіна, незважаючи на численні похвальні якості Херіберта, була змушена з ним розлучитися.

Але, якщо мені дозволять це порівняння, не варто кішку примушувати

Жозефіна невдовзі із Фьоренбергом розлучилась. Ні, не тому, що він зруйнував нажити в попередньому сімейному житті комфортність, — настільки дріб'язковою вона не була. Але Фьоренберг ні з якого боку не вкладався в рамки її шлюбного досвіду. Все-таки чоловік повинен хоч трішки пасувати до низки своїх попередників. Тому правильно кажуть: перш ніж зв'язати себе назавжди чи на певний час шлюбними узами, людина повинна себе перевірити.

Переклав з німецької
П. СТОРОЖЕНКО.

— Мамо, не лякайся: це він з автобуса вийшов.

Страшне перо
НЕ В ГУСАКА...

«У Будинку побуту «Молодіжний» на пл. Перемоги, 5
ПРИЙМАЮТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ
НА ПОШИТТЯ КОЖУХІВ
(із шкіри замовника)».

Надіслав А. РОШКО.

«20.00. Опера Дж. Пуччіні «Туга». Вистава театру
Арена ді Верона (Італія)».

(3 телепрограми

у «Запорізькій правді»).

Надіслав О. ДЕРКАЧ.

«Колгоспу «Україна» терміново потрібні робітники
для вирощування і заготовки віників».

(3 об'яви).

Надіслав М. ЯЛОВИЙ.

«Я пішов вечеряти!!! Звонити по телефону 25-18-07.
Сторож».

(3 об'яви).

Надіслав Р. ЯРОШ.

«Під час ревізії на пасіці виявлено нестачу двох голів
бджолосімей, які комісія рахує списати на орендний
підряд».

(3 акта).

Надіслав А. ШОНИК.

Розповісти вам казочку?

Ну, то слухайте.

Жили-були собі двоє маленьких ведмежат. Одного разу надокучило їм гратися, і вирішили вони трохи помандрувати, світу білого побачити. Йшли-йшли клишоногі й вийшли до якоїсь дороги. А по ній машини: туди-сюди, туди-сюди! З однієї щось випало біле і покотилося в куці. Підбігли ведмежата, розсунули гілля і бачать величезний кавалок сиру.

— Ми його з'їмо! — вигукнули вони в один голос.

Але кожному хотілося ділити самому, бо дуже боявся, що більший шматок може не йому дістатися.

Аж тут, де не вийшли, лисичка. Ведмежата і попросили її розділити сир порівну. Та взяла у лапу кавалок, дістала із сумочки якийсь прилад: клац-клац! — та й каже:

— А чи знаєте ви, любі друзі, що в цьому сирі підвищена кислотність, знижена жирність... і плюс до всього ще й величезна кількість кишкових паличок. Це, мабуть, сир випав з машини, яка обслуговує дитячі молочні кухні. Я раз, було, покуштувала такого і мучилася потім не один день. Тепер перед вживанням подібних продуктів доводиться робити ось такі аналізи...

Обурена лисича пожбурила сир у куці й побігла своєю дорогою. А клишоногі ведмедики тяжко зітхнули, облизалися — і мерщій до свого барлогу, бо дуже вже їсти захотілося. Брели вони додому і весь час думали: «І чого воно на тих дитячих молочних кухнях таку «беку» виготовляють?»

«Еге-ге-ге! — напевне, скажете ви, шановні читачі. — Це ж казка. А там і не таке буває!»

Та річ у тому, що це була не казка, а тільки приказка. Казку слухайте далі.

— Казку — не казку, — мовила нам завідувача відділом держнагляду за стандартами Українського республіканського управління Держстандарту СРСР Світлана Тимофіївна Цибульська, — але в те, з чим ми зіткнулися кілька років тому, важко повірити. До цього ми не контролювали якості продукції, що виготовляється на дитячих молочних кухнях республіки. Як-не-як, усі вони підпорядковані Міністерству охорони здоров'я УРСР. А де, як не там, повинен бути порядок? Та коли взяли на аналіз сир, кефір, молоко, то виявилось, що за бактеріологічними показниками сорок процентів перевірених продуктів не витримували ніякої критики. Уявляєте, молода матуся несе з молоч-

ної кухні для своєї крихітки обід-вечерю і не підозрює, на яку халепу може наразитися її дитя. Виходить як у тому анекдоті: «Чого плаче ваш хлопчик?» — «А хто знає! Я вже тричі лупцювала його за це, а він не перестає рюмсати». От і в нашому випадку — дитя плаче. «Може, воно голодне?» — непокоїться молода мама і раніше «графіка» підсовує пляшечку з кефіром, принесеним із молочної кухні. Дитя його випиває — і знову в крик. Та хіба ж воно не буде плакати, коли від надмірної кількості бактерій у продукті молочної кухні животик болить ще дужче? І слава богу, якщо справа закінчується лише плачем.

Воно, звичайно, коли мислити лозунгами, то про підростаюче покоління ми

відділу державного нагляду за стандартами Ф. Й. Скибитянська. — У другому півріччі минулого року ми знову перевірили продукцію сорока шести молочних кухонь республіки і на тридцяти п'яти виявили неякісну продукцію.

Як і раніше, Тульчинська дитяча молочна кухня, що на Вінниччині, пропонує малюкам харчування, в якому кількість бактерій удвічі вища допустимого рівня. У Первомайській (Миколаївщина) минулого року за бактеріологічними показниками продукція бракувалася двадцять чотири рази. Подібна картина і в Ізмаїльській та Одеській молочних дитячих кухнях. Сто процентів виробів Запорізької МДК, що при лікарні № 1, не відповідали нормативно-технічним показникам.

міщеннях. Санепідемстанція, яка двічі на місяць здійснює контроль, ніякої відповідальності за якість продукції не несе. А сама кухня, як правило, не має ні лабораторії, ні апаратури для проведення відповідних аналізів. Та й міністерська «Інструкція...» майже десятирічної давності не відповідає вимогам дня. З неї випливає, що треба робити тільки один бактеріологічний аналіз — на кишкову паличку. А в сьогоднішній обстановці хіба ми не повинні знати, чи досить чиста продукція щодо нітратів і в радіаційному відношенні? Таких аналізів, на жаль, не може зробити жодна кухня.

— Чого не можемо, того не можемо, — підтвердила слова Ф. Й. Скибитянської завідувача молочною кухнею № 7 Залізничного району м. Києва Зоя Олексіївна Ширин. — Можуть сказати, що такий контроль проводиться на заводі, звідки ми одержуємо молоко. Нам, наприклад, його постачає Київський молокозавод № 1, яким керує Микола Павлович Мекеда. Молоко повинне бути якісним. А що маємо? Тільки минулого року в 20 пробах одержаного молока виявилась занижена жирність, у 23 — підвищена кислотність. То чи можемо ми з нього одержати якісний кефір або сир? Мабуть, було б краще, якби у великих містах, зокрема і в Києві, існували комбінати дитячого харчування. А то в нас за якість продукції відповідають лікарі, які можуть лікувати, але не вміють готувати. Таке виробництво — це справа висококваліфікованих технологів.

І чим глибше ми вникали в проблеми молочних кухонь, тим ставали сумнішими й сумнішими. Бо, як виявилось, спеціалістів для них ніхто не готує, і тому якість продукції залежить не від рівня підготовленості персоналу, а всього-на-всього від совісності тьоті Каті. І від науково-технічного рівня її бабусі. Якщо бабуся колись навчила тьотю Катю більш-менш вдало варити кашу — добре, а якщо ні — то діти з'їдять те, що дають. І вони, як бачите, їдять.

...Відомо: веселі й невеселі, ліричні і навіть страшні історії для дітей закінчуються завжди благополучно. Хотілося б зробити і нам. Але в даному разі, на жаль, не вийшло. Бо це залежить не від нас, а од Міністерства охорони здоров'я УРСР. Тому всі претензії — до нього.

М. ПРУДНИК.

дбаємо. Ще й як дбаємо: усе найкраще — дітям! Приміром, будівельники за цей лозунг — обома руками. І разом з тим це не заважає їм приступати до будівництва дитячих садочків в останню чергу. А хіба працівники легкої і швейної промисловості проти? Ми ж тим часом годинами стоїмо в черзі, щоб купити своєму Івасику або Оксанці пристойний костюмчик чи бавовняні колготки. І працівники іграшкових фабрик теж нібито денно іночно піклуються про діточок, хоча їхніми виробами часом можна лякати навіть Змія-Горинича. За логікою, і медики за те, щоб наші діти були найздоровішими у світі. А насправді щось воно виходить не так.

Минуло два роки, відколи працівники Держстандарту (зверніть увагу: Держстандарту, а не Міністерства охорони здоров'я!) виявили такі кричущі неподобства в системі дитячого харчування. Ну, й що змінилось? Схопилися всі за голову і вдарили на сполох!

— Змін дуже і дуже мало, — говорить ведучий інженер згаданого вже

А про яку якість можна говорити на дитячій кухні, що при Бехтерівській лікарні на Херсонщині, коли тут відсутні стерилізатори для посуду і молока! Кухня не забезпечена термометрами, вагами, нормативно-технічною документацією. У перевірених партіях продукції Львівської МДК № 2 калорійність занижена на 20—30 процентів; у Чернівецькій так і не вирішено питання із гарячою і холодною водою... І таких фактів можна навести дуже багато.

Та що там говорити, коли майже половина дитячих молочних кухонь не забезпечена потрібними засобами контролю технологічних процесів, правильності закладання сировини, заквасок і т. д., а половина наявних вимірювальних засобів виявилася непридатною для використання! Тому все робиться, як кажуть, «на око». У багатьох кухнях навіть «Інструкції по приготуванню молочних та інших сумішей», затверджені Міністерством охорони здоров'я СРСР, немає. Чимало кухонь працює у непристосованих при-

«У районній газеті «Світло Ілліча» (№ 16, 7 лютого ц. р.) вміщено біографії кандидатів у народні депутати СРСР. В одній із них чотири останні рядки не відповідають дійсності. У зв'язку з цим у нас виникло три запитання. Перше — хто уповноважений подавати до друкованих видань біографії кандидатів? Друге — чому перед тим, як друкувати ці документи, їх не показали кандидатам? Третє — хто конкретно понесе покарання за цю фальсифікацію?»

(З листа до редакції групи працівників вишгородського дослідного заводу «Карат», Київська область).

Отже, товариші, завдання ясне: вся влада — Радам. Вибори — загальні, прямі і рівні. Не оті сумнозвісні вибори без вибору, із псевдоголосуванням — голим суванням бюлетенів до урн, що так популярно було у нас іще донедавна, а вибори — справжні, демократичні, сучасні. Без формалізму, без парадного глянцю, без наперед запрограмованих, «спущених» зверху кандидатів. А якщо деінде від них, отих «спущених», іще не відмовились, то в трудових колективах, котрим таких котів у мішку підкидають, вони, ті «котів», як правило, категорично не проходять. А проходять ті, хто справді заслужив і шану, й повагу, та й програму має самобутню, чітку, сучасну.

От як пройшов, наприклад, у колективі вишгородського заводу «Карат» інженер по управлінню виробництвом Олексій Андрійович Журибіда. Між іншим, він сам запропонував власну кандидатуру (от до чого демократія, скажіть, розгулялася, га?), і заводчани Журибіду з його програмою гаряче підтримали. І наступного дня урочисто понесли усі дані про нього, разом з фотопортретом, до райкому партії.

А далі події розгорталися ось яким чином.

У райкомі партії подивилися на ті дані й вирішили, що колектив, де людина працює півтора року, не може про ту людину знати все достеменно. І тому про всяк випадок попросили характеристику на Журибіду ще й з парторганізації, де він перебував на обліку до цього.

(Може, це дуже наївно, але я все-таки не розумію: чому це остаточну редакцію характеристики майбутнього кандидата у народні депутати готують у райкомі партії, а не там, де його безпосередньо висунули?.. А райком партії, якби хотів щось додати, хай би робив це від свого імені! Але — це між іншим).

Ну, от. А секретар тієї парторганізації т. Щербина (який, правда, ще не секретарював тоді, як Журибіда був там на обліку), саме чомусь був не в настрої. Та взяв і цілком одноосібно накатав на Журибіду таку характеристику, що кращі кандидатам на лаву підсудних пишуть. Хтозна — може, чоловік із домашніми посварився. Або, може, його продавщиця в магазині образила. Чи обрхувала. Не знаємо. Але написав він буквально таке: «Тов. Журибеда в роботі парторганізації ніякого участя не приймав, партсобраний не посещав, пасивний, несповнітельний к партийным обязанностям, болезненно реагирует на критику».

Тобто жодної світлої плямки не знайшов партсекретар у людині. Тут би товаришам із райкому й засумніватися. З одного боку, може, все воно так і було, як т. Щербина пише, а все-таки з іншого... Дуже вже різюча різниця між двома документами на одну й ту саму людину виходить. Та й, тим більше, що свого часу Журибіда у цьому ж райкомі інструктором працював і дехто з колишніх колег пам'ятає його ще й досі... А втім, хтозна — може, саме тому й не засумнівалися, що — пам'ятають? Що там казати, характер у Олексія Андрійовича — не подарунок. Кожному може стригнути в очі все, що про нього думає. А ми з вами, знаєте, хоч і перебудувалися, але ж не до такої, вибачте, міри, щоб... Словом, невідомо, якими міркуваннями керувалися у райкомі, але з двох характеристик — заводської і жеківської — зіпчили якогось хитромудрого мажорженика та так, за підписом першого секретаря райкому В. Романюка, й подали в газету. Та не в одну, а відразу в шість — за кількістю районів, які входять до Іванківського виборчого округу № 471.

А треба сказати, що, окрім Журибіди, по цьому округу було висунуто ще семеро чоловік, і всі — люди просто, ну напрочуд, достойні. Принаймні в їхніх опублікованих біографіях, на відміну од Журибідиної, не виявилось жодної темної цяточки! А от тепер і давайте, любий читачу, проведемо разом з вами невеличкий психологічний тест. От за кого, скажіть по щирості, ви охочіше потягли б руку: за кандидата, якому «притаманні такі риси, як принциповість, вимогливість... Він чуйний товариш, скромний у побуті й поведінці, морально стійкий... Має свіжий погляд на перебудовні процеси, постійно пройнятий турботою про справи району... Саме такі товариші очолюють когорту учасників перебудови» — чи за кандидата, якому «притаманні такі риси, як принциповість, вимогливість... Він чуйний товариш, скромний у побуті й поведінці, морально стійкий... Має свіжий погляд на перебудовні процеси, постійно пройнятий турботою про справи району... Саме такі товариші очолюють когорту учасників перебудови»?

СІМ ЧИСТИХ І ОДИН НЕЧИСТИЙ, АБО КІЛЬКА СТРАШЕННО НАЇВНИХ ЗАПИТАНЬ ІЗ ЗАЛУ

ви» — і так далі, і все у такому ж дусі, — чи за непевного типа, який хоча й «творчо підходить до вирішення поставлених перед ним завдань», «вимогливий до себе» і навіть (тут товариші з «Карату» явно передали куті меду!) «веде аскетичний спосіб життя», але «у своїх судженнях надто категоричний, не завжди доводить почате діло до кінця, болісно сприймає критику»?..

Га? От і я такої самої думки.

Звичайно, люди — не ангели, і це відкриття зроблено не сьогодні. В усякому разі, станом на 7 лютого цього року людство про це вже, безперечно, знало. То чому ж би, у дусі часу, на сторінках нашої демократичної преси й не розгорнути справді демократичну дискусію навколо висунутих у кандидати осіб? Нехай, значить, кожен одержить можливість сказати про майбутнього обранця і своє слово (звичайно, без смакування сумнівних подробиць базарно-кухонного плану). Та й програму кожного з кандидатів не завадило б опублікувати заздалегідь. А то потикався-потикався Олексій Андрійович по редакціях зі своєю програмою — і всюди йому відмовили. Бо це, бачте, може поставити кандидатів у неоднакові умови. Один, бач, уміє чітко і ясно висловити свої думки, а інший...

Гм-гм... У такому разі виникає ще одне наївне запитання: ну то, може, такій людині нічого у те депутатство й рипатися? От мене, наприклад, якщо я не маю голосу, то на оперну сцену і налігачем не затягнеш! А що ж то буде за депутат і як він збирається відстоювати інтереси трудящих та проводити в життя власну програму, якщо він двох слів, вибачайте, не зв'яже?..

Та зате коли поряд із сімома стерильно чистими характеристиками в газеті вміщується одна... ну, скажемо так, не зовсім стерильна, то тут уже, вважаю, абсолютна рівність цілком забезпечена. Хіба ж не так?.. Правда, перший секретар Вишгородського райкому партії запевняє, що це воно випадково якось так вийшло... Прямо скажемо, важкувато було відстоювати Володимирі Івановичу цю свою тезу. В усякому разі, під час особистих відвідін «Карату» районному партійному лідерів довелося наслухатися таких невітшних про себе характеристик, яких він, либонь, не чув за усе своє, не таке вже й коротке, життя.

Ну, звичайно, «помилку» було хутко виправлено. Ну, звичайно, скликали збори. Секретареві заводсь-

кого парткому М. В. Дмитренку та секретареві цехової парторганізації А. М. Сіріну було вказано. Були, були, бач, і в заводській характеристиці, як виявилось, деякі неточні формулювання. Хоч, правда, я, знову ж таки по своїй наївності, чомусь чекав, що хтось візьме та й вкаже і райкомівцям на чолі з В. І. Романюком, що от, мовляв, товариші, ви ж дивіться, ай-я-яй так робити!

Але нічого, все обійшлося. А то я, правду кажучи, за товаришів із райкому вже навіть трохи було запереживав. Особливо за Володимира Івановича. Ні-ні, пронесло. Пролетіло.

Ну, та як би там не було, а в газети оперативно розіслано новий, уточнений текст. Правда, вже після того, як на окружних передвиборних зборах в Іванківській переважною більшістю голосів було обрано єдиним кандидатом від виборчого округу № 471 першого секретаря Поліського райкому партії Миколу Івановича Приймаченка. З чим палко його й вітаємо.

Правда, дехто у зв'язку з цим приставав тут до нас із уже зовсім смішним за своєю наївністю запитанням: а чи можна, мовляв, вважати, що всі кандидати знаходились у рівних умовах, якщо одного з них висунув лише той колектив, у якому він успішно трудиться, а іншого — цілий ряд трудових колективів району, де він живе і працює, та ще двох районів, де він ніколи не жив і не працював і де переважна більшість населення його й у вічі не бачила? А відтак, відповідно, у кілька разів зростає й кількість представників на окружних зборах, які приїхали голосувати саме за нього?..

Але це запитання ми вважаємо вже настільки дитячим, що на нього й відповідати не слід. Ну, а що стосується преси, то вона таки знайшла спосіб вибачитися перед Журибідою: у репортажі про ті окружні збори обласна газета «Київська правда» згадала і про скандальний випадок з надрукуванням його характеристики, і навила два полярних вислови щодо Журибіди з уст учасників отих зборів: перший — про те, який він хороший і прогресивний, і другий — про те, що він просто горлохвот і демагог, а його програма яйця виїденого не варта...

Так що все, як бачите, в дусі перебудови. На основі абсолютної і повної рівності. В усякому разі, так, як її розуміють на Київщині.

В. БОЙКО.

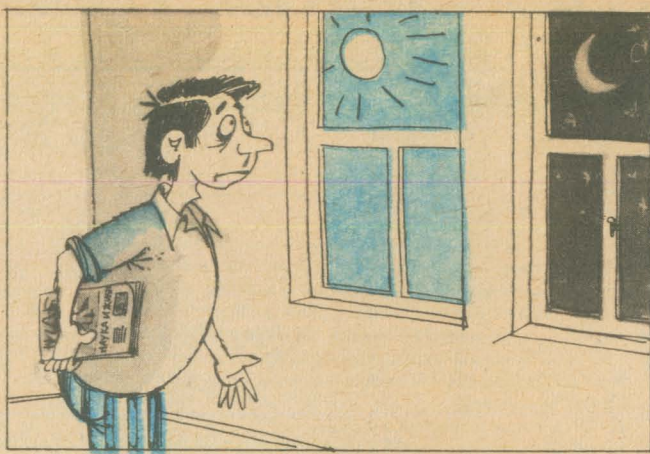
Київська область.

Мал. В. СОЛОНЬКА

— Караул! Критику затискують!..

— Де!
— У шафі!..

— Він раніше по-
жежником був...

З МАЛОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

АКТИВІСТ

НЕВІРНО було б вважати, що активіст — це той, хто рідше за інших студентів відвідує лекції. І, відповідно, частіше пропускає. Бо коли керуватися лише цією сумнівною ознакою, то самовідданого вузівського організатора легко сплутати із пересічним прогульником-лідером. А це було б так само образливо для першого, як і занадто почесно для другого...

Але часу для навчання у обранців громадськості й справді менше (значно менше!), ніж у простих смертних. Хто ж вони — обранці?

Активістами вважаються функціонери численних товариств, бюро і комітетів — партійних, комсомольських, профспілкових і, звичайно, добровільних. Сюди ж слід зарахувати і членів «трикутника» академгрупи (староста, комсорг, профорг), безстрашних лицарів стінної преси і голосистих ентузіастів художньої самодіяльності. Про одного з таких — завзятого вокаліста й бандуриста — співакурники потім іронічно наспівували:

Через ту бандуру
Аспірантом став!

Отак делікатно натякаючи: у світ науки їхній колега вступив не як Піфагор чи Ломоносов, а скоріше як Орфей, зачарувавши членів ученого синкліту милозвучною грою та співом. І перспективами майбутніх перемог на районних фестивалях самодіяльності. Не кажучи вже про республіканські.

Що ж, революції в науці той аспірант не здійснив. Але до самої пенсії запекло керував інститутськими музами та аполонами. А у вільний від концертів та репетицій час ще й примудрився написати дисертацію. Не завадавши тим науці особливої шкоди.

Та будемо об'єктивними і хоч на мить серйозними: адже відомо чимало випадків, коли активісти закономірно ставали прекрасними педагогами і вченими, ректорами та міністрами, директорами або консулами. І при цьому залишалися улюбленицями громади як люди цікаві й різнобічні. Бо ніщо так не сприяє гармонійному розвитку, як багатогранна діяльність вузівського активіста, покликаною встигати на численні засідання, наради, конференції, зльоти по обміну досвідом і т. д. — до безмежності! Та при

цьому ще й навчатися — оволодівати обраним фахом.

І найприємніше те, що кращі з активістів примудряються усе це робити однаково добре! А про гірших і говорити не будемо — про тих, хто лише імітує бурхливу громадську діяльність. Хоча й серед них, між іншим, трапляються досить цікаві люди. Один із отаких писав згодом: «Проїздом через Харків закінчив медичний інститут». Та став він не лікарем, а письменником-гумористом. І це, мабуть, на краще (принаймні для хворих).

...А справжній активіст залишається таким на все життя. І на роботі, і в години відпочинку, і в родинному колі, і в колі друзів, і навіть на самоті. З ним ніколи не буває нудно. І він сам ніколи не нудьгує. Ну, а коли вже заснує, то й це робить з максимальною самовіддачею — як і належить непереборному активістові!

ПРЕЗИДІЯ

ЩО ТАКЕ президія на зборах, засіданнях, конференціях та симпозіумах загальновідомо. Та не всі, проте, здогадуються, що латиною це слово означає «захист», «допомога» і навіть «бойова охорона». І отой першочинний зміст (хай не войовничий, але ж бойовий) забувати не варто навіть сьогодні. А точніше — особливо сьогодні!

Справжня президія (в особі голови) зобов'язана, перш за все, захищати присутніх від демагогів, водоливів і, м'яко кажучи, некомпетентних ораторів. Вчасно нагадуючи їм про необхідність дотримуватися регламенту і суті справи. А в особливо небезпечних випадках позбавляючи слова. Заради діла.

І, з іншого боку, захищати сміливого промовця від не досить підготовленої, консервативної чи байдужої аудиторії, надаючи йому можливість висловитися. Треба вміти своєчасно кинути в зал: «Не шарудіть конспектами, Нетудихатка!» або: «Варенченко і Теленченко! Розмовляйте тихіше, бо через вас не чути промовця!» А потім, розгорнувши якийсь папірець, проникливо повідомити: «На записки без підпису не відповідаємо!» Інакше ж президія просто не виправдає своєї назви і призначення. І тоді всі, хто сидить у залі, матимуть право взяти владу в свої руки. І діяти, як-то кажуть, у межах необхідного самозахисту.

Проте справжня президія ніколи не дозволить собі перекласти свої функції та обов'язки на тих, хто довірів їй вирішувати долю конкретних питань і всього засідання. Навіть і в тому разі, коли головуючий не знає точного філологічного значення слова «президія».

Юрій ШАНІН.

ПРО ТРЕТЬОГО ВІЗИРА

УСМІШКА

— Одна голова — добре, а дві — краще, — тихо зронив емір, дивлячись на майдан, де на ешафоті вправно орудував сокирою кат.
— Ха-ха! Охо-хо! — зайшовся в реготі найвинахідливіший — перший візир.
— Ой, не можу! — схопився за живіт і покотився по підлозі найдосвідченіший — другий візир.

І тільки третій, найвідданіший емірові візир, обмірковуючи важливі державні справи, ніяк не встиг відреагувати. А коли, подивившись в обличчя володареві, поквапився якомога ширше відкрити рота, сміх застряг у нього в горлі. Емір коротко змахнув хусткою в бік майдану, і до неспритного візира підлетіла дебела сторожа...

...От і вір після цього, що добре сміється той, хто сміється останнім.

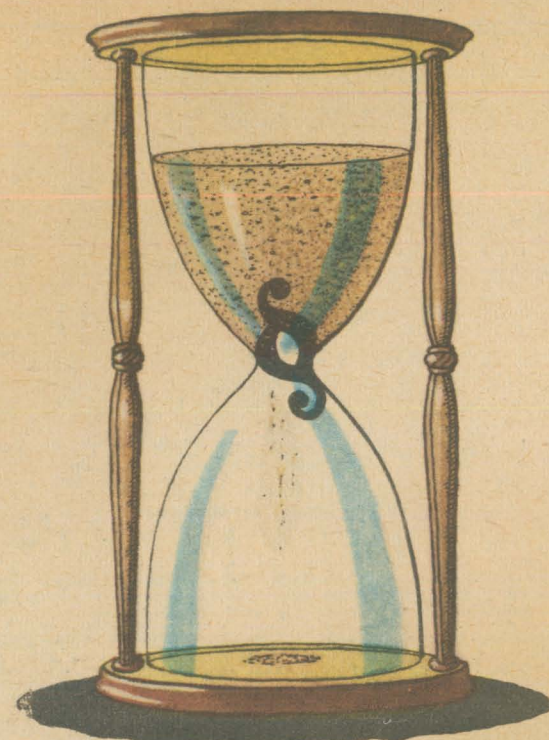
Михайло ФРЕНКЕЛЬ.

НАІЖАЧЕНІ ДУМКИ

- Вважав, що найбільша сила — це знання чужих слабкостей.
- За осиною талією легко й жала не помітити...
- Незамінних людей не існує. Їх ті, яких дового не замінюють.
- Вважав, що тінь — найкраще місце під сонцем.
- Роботу поставив так, що не хотілося за неї сідати.
- Епітафія: «Я мислив, а тому й не існую...»
- Ніщо так не гріє порожній шлунок, як повний холодильник!
- Розподіл праці: одні за кермом стоять, інші — керують.
- Щоб не стояти на місці, треба частіше зупинятися на недоляках.

Леонід СУХОРУКОВ.

м. Київ.

- Бити себе у груди теж треба з головою!
- ...Грошей нема! Зате ж які борги!

Ігор БЕРЕЗИНСЬКИЙ.

Головний редактор
Ю. ПРОКОПЕНКО.

Редакційна колегія:
В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
А. ВАСИЛЕНКО,
П. ГЛАЗОВИЙ,
В. ЗЕЛІНСЬКИЙ
(головний художник),
Ю. ІЩЕНКО
(відповідальний секретар),
Д. МОЛЯКЕВИЧ,
М. ПРУДНИК,
І. СОЧИВЕЦЬ,
В. ЧЕПІГА
(заступник головного редактора).

Журнал «Перець» № 6 (1288)
(на українському мові)
Видавництво «Радянська Україна».

Здано до набору 16.02.89.
Підписано до друку 06.03.89.
БФ 30044.

Формат 70x108, Папір офсетний № 2.
Офсетний друк, 2,8 умовн.-друку, арк.
14 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк.
Тираж 2 106 100 прим. Зам. 0839.
Ціна 30 к.

ВИДАВНИЦТВО
«РАДЯНЬСЬКА УКРАЇНА»

С Журнал «Перець» 1989 р.

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.

Телефони:
приймальні 441-82-14,
відділу листів та скарг
441-89-38, 441-89-37,
художнього відділу — 441-89-11.

Адрес редакції:
252047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.

Для телеграм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються.
Передруковуючи із журналу матеріали,
треба обов'язково посилатись
на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку
видавництва «Радянська Україна»,
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Леніна комбінат печаті
видавництва «Радянська Україна»,
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Текст набрано із застосуванням
втізняного фотонабірного
комплексу «Каскада»

Теми малюнків цього номера
придумали: В. Бондаренко, В. Гу-
бин, Р. Дружман, Т. Зеленченко,
О. Коноваленко, М. Марчук, В. Мо-
хов, В. Солонько, Л. Телятников,
В. Чмиров.

ЖИТТІЄ СВЯТИХ І НЕЩЕЙНИХ

— На цього грішника тобі до повноліття дивитися не можна.

— У цьому витверезнику я ще не був.

— Давай краще примусимо їх з'їсти їхнє ж вариво.

